

Innovation som nyckel till framtidens vård

Svensk hälso- och sjukvård står inför ett vägsål med snabbt växande behov, pressad ekonomi och kritisk kompetensförsörjning. Samtidigt tar det i genomsnitt mellan 10 och 20 år innan nya lösningar når bred användning. Projektet Siish, Snabbare implementering av innovationer i svensk hälso- och sjukvård, har visat att implementeringstakten kan ökas genom samordnad systemutveckling, gemensam metodik och bred, praktisk samverkan.

UNIK NATIONELL SAMVERKAN

Siish samlade de sju universitetssjukhusregionerna Västerbotten, Uppsala, Stockholm, Örebro, Östergötland, Västra Götaland och Skåne och deras innovationsstödjande verksamheter,

lärosätenas innovationskontor, holdingbolag, inkubatorer och science parks. Projektet pågick 2023–2025 och innebar en ovanligt bred, operativ och tillitsbaserad samverkan.

RESULTAT

REGIONALA FÖRBÄTTRINGSSPRINTAR

- **Peer review:** Varje regionalt innovationssystem genomlystes av andra regioner. Best practice identifierades och ändrades, vilket skapade öppna lärandeprocesser och ett prestigelöst samarbete.
- **Självskattning och uppföljning:** Drygt 50 frågor inom behovsområdena ledarskap, strategi/processer, kontaktvägar, kultur, regelverkskompetens och innovationskunskap. Mätningen gav en gemensam bild av nuläget, prioriteringar och målstyrning av förflyttningar.
- **Förbättringssprintar:** 21 sprintar drevs med leveranslogiken *problem → lösning → införande*, vilket gav resultat redo att införas i fler regioner. Totalt har det skett 32 procents upplevd förbättring över alla sex behovsområden.
- **Lärande exempel från förbättringssprintarna** finns beskrivna på SKR.se, under *Implementering av innovationer i vården*.

TVÄRREGIONALA UTVECKLINGSSPRINTAR

- **Formaliserat innovationsuppdrag:** arbetat för att anpassa hälso- och sjukvårdslagen så den inkluderar innovation och för nationellt stöd för implementering och uppbyggnad av innovationsstrukturer.

- **Nationell samverkan mellan innovationskontor:** tillvaratagit innovationskontorens samlade kunskap om effektivt nyttiggörande av forskningsresultat där vården är målgrupp.
- **Nytto- och genomförandekalkyl:** synliggjort innovationers värde och genomförandekapacitet samt givit ett mer gediget beslutsunderlag för att lättare motivera en nödvändig investering i nya innovativa lösningar.

POLICYUTVECKLING

- **Nationellt juristnätverk för innovationsarbete:** fokus har varit på juristen och juridikens roll i innovationsarbete, möjliggörande tolkning av lagar och regler som kortar ledtider och ökar rättssäker spridning av innovationer.
- **Påverkansarbete:** aktiviteter som debattartikel, brev till Socialutskottet, riksdagsseminarium och Almedal-diskussioner för att långsiktigt förbättra förutsättningar för snabbare implementering av innovation.

REKOMMENDATIONER

REVIDERA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSLAGEN

Hälso- och sjukvårdslagen måste anpassas för att även inkludera innovation som en del av vårdens uppdrag, med tydligare mandat, krav och ansvarsområden.

BREDDAD FINANSIERING

Medel behöver avsättas specifikt för innovation, inte bara utbildning och forskning. Detta skulle frigöra resurser för innovation till alla landets regioner.

STÖD FÖR ATT STÄRKA REGIONERNAS GENOMFÖRANDEKAPACITET

Landets regioner behöver stöd för att bygga starkare genomförandekapacitet för att implementera och skala upp innovation. Genom systematisk innovationsledning kan regionerna stärka sin innovationsförmåga och systematiskt arbeta med framtidsfokuserat ledarskap, innovationsfrämjande kultur, iterativa processer samt mätning av resultat.

Innovation är ingen lyx – det är en nödvändighet för att säkra framtidens vård.

Siish har visat att när hela innovationssystemet arbetar tillsammans, med gemensam metodik, mätning och praktiska verktyg, kan innovationer komma patienterna till godo betydligt snabbare – med högre kvalitet, ökad jämlikhet och bättre arbetsmiljö. Nu är tiden att skala upp och permanenta arbetssätten.